

לזכרו של נחמן, אנת' 3

נחמן'

אנת'

3

לשימוש בלעדי של אמא (ואולי גם אבא)

צה"ל

לאמא שלום!

ובכן, בעוד יומיים את נעשית "פחות צעירה" (וחס
ושלום לא אגיד "יותר זקנה") בשנה. מאחר שנבצר מבנך
להיות בבית באותו תאריך או קצת לפניו (קצת אחריו –
נראה שכן) והוא לא הספיק לסכם עם אחותו על קניית
מתנה משותפת, הוא כותב מכתב פרטי לאמו – לא לכל
המשפחה ולא "להורים" – אלא פשוט "לאמא". הוא גם
מקווה "שמתנתו" הצנועה (יותר חובתו ממתנתו – למען
האמת) תשמח אותך קצת.

בקיצור, הגיע הזמן (ואני חושב שאצל כל אחד זה מגיע פעם) שהתחלתי להעריך ולהתייחס אלייך ואל אבא יותר כאל אנשים-חברים קרובים, ואז כמובן, ההערכה נעשתה יותר אובייקטיבית. כבר לא הערצה של בן לאמו ואביו, אלא הערכה. ואני בהחלט מעדיף את זה. אמנם יצאתי בכמה מקרים קצת מאוכזב, כי התמונה שלי הייתה אידיאלית מדי לפני כן, אבל ההערכה גברה, והאהבה הייתה לאהבה של הכרה. זה יותר טוב – לא?

הרבה פעמים היית בטוחה שאני אהיה הכי טוב, או הראשון (בלימודים ביחוד!), ולעתים אכזבתי אותך קצת, נכון? אבל בסך-הכול יש לכם, לך ולאבא, הזכות להתגאות קצת. זה שהוצאתם בת מוצלחת, התברר לכם

מכבר. ועכשיו, כשיצא הבן שלכם לעולם, בהתחלה בחטיבה ואחר כך בצבא, הולך ומסתבר שדי הצלחתם גם במקרה השני.

היה נעים להיווכח (בחטיבה) שהחבר'ה מחבבים אותי, מעריכים את הידיעות שלי ואת הדעות שלי וסומכים עלי. לא כל כך נעים לשמוע את השם "נמר מחלקתי" כל יום שעובר עלי בצבא. אמנם זה ציון גבוה לחינוך שלכם, אבל לפעמים מתחשק להיות קצת בשורה השנייה דווקא. אז מה אפשר לעשות? כל זה בא לי מההורים היקרים שלי, ואני מטיל את "כל האחריות" עליהם. ... "איך אתה מכיר כך את הארץ?" – ההורים שלי אף פעם לא מנעו ממני לצאת לטיולים, ואמא אף פעם לא

"הדביקה" אותי הביתה – אני עונה – "תגיד לי, גם זה מעניין אותך?" – שוב פעם: מי שחינך אותי להתעניין באלף ואחד דברים, אתם – "יש לך טעם טוב?" – בטח, ההורים שלי "יקים"! עם אהבת אמנויות רבות, עם נכונות לחידושים ועם רצון ללמוד מכל דבר (ואני לא מתכוון ללימוד שגרתיו) ועם גישה ערכית לתופעות שונות ועוד.

אתם בחינוך הצלחתם, נדמה לי. זה מעמיק את האהבה ואת הקשר לבית. אז מה שאני מאחל לך, ליום הולדת, שנביא לך הרבה נחת, רחל ואני (שתירו הרבה נחת – כמו שאומרים).

בעצם, כל מה שרציתי לומר לך, אמא, מצאתי לו ביטוי

רק במשפט האחרון. רק אל תביני שרציתי להחמיא
לעצמי.

מאוחר מאוד וצריך כבר לישון.

מזל טוב ורוב נחת!
מבנך

(ואפילו נשיקה!)

31.7.71

לשולה

... פעם ניסיתי לשפוט את עצמי, אם זה טוב שיש בי רגשות ורצונות כאלו או אחרים. כעת אני בשלב של השלמה עם התכונות שלי. "השלמה", זו אולי לא המלה הטובה, כי בסך־הכול יש תכונות שיש רצון לתקן אותן. אולי "הכרה" זו המלה המתאימה.

לפעמים אני מרגיש צורך עז, והוא עדיין לא סופק (ייתכן שיספיק לי ניסיון אחד כזה), ליפול אל תוך עולם זה; לצאת מתוך עצמי, מתוך מסלולי הקבוע, מקו הגורל, מתוך התכנית וסדר היום, לא לעבור חוויות חלקיות, שאותן אני יוזם והן, למרות שזוכרים אותן לתמיד, מתאימות לסדר היום.

לפני הנסיעה היה לי בפירוש רצון ליפול אל תוך מין
 עולם אחר, להיסחף לתוכו, כשהיזמה של אחרים ולא
 שלי, ולחטוף שוק. היה נראה לי שהמקום שיוכל לספק
 תאוה כזו הוא אמריקה. עם כל עושרה, רב־גוויותה, ערי
 הענק שלה, ממדיה, השפה האחרת, קנייהמידה האחרים.
 לצאת החוצה ולעמוד, לפחות באופן חלקי, בנקודת
 תצפית שהיא מחוץ לעולמנו המצומצם, להיפגש עם
 אנשים אחרים, שפה אחרת, מחשבה אחרת – באופן
 חלקי אמנם – מכיוון שבכל מקרה זה לא יכול להתבצע
 בלי קשרים אל האישה, המשפחה, הבית, הארץ,
 להישאר קשור בחבל הטבור, אבל לצאת אל מחוץ
 לרחם. לראות ולחוש את העולם בעיני שלי, ולא דרך
 זרם הדם של האם המאכילה אותי ...

29.8.71

לשולה ולכל המשפחה

בימים האחרונים אינני מתפנה לכתיבה מצד אחד, ומצד שני אני מתמלא חוויות בקצב פראי. לעומת השלווה בויסקונסין וה"תמימות" הקנדית, נראית ניו יורק כיפייה מפלצת רבת-פרצופים. כל רחוב, כל מוזיאון, כל סוור – חוויה.

חוויה ראשונה: האנשים. אין דבר שאי אפשר למצוא פה. רק ישראלי כמוני עוד מסובב את הראש אחרי גמד לבן וענק שחור בעל רעמה פנתרית, אנשים שהולכים בגופיות

(פתוחות – מהסוג הקיבוצניקי) במקום בחולצות, לידי בשמלתי-ערב ארוכה (כן, עם פרווה) באמצע הצהריים, מוסעת ברולס-דויס למקום כלשהו, היפיס ושאר חבר'ה לבושים בכל דבר שתמצו, בתי מלון ענקיים ומפוארים עם לוביס מקושטים בפסלים ומרבדים, ושיכורים עד בליהקן, הישנים על עיתונים ברחובות, גברות ואדונים לבושים בהידור ישן – ובחורות מכל המינים והסוגים המראות לכולם שאין להן צורך בחזיות (לעתים גם בתחתונים), תסרוקות, זקנים, פיאות, נזמים באף ובאזניים מכל הצורות, המשקלים והצבעים, תאוה לעיניים. גם האנשים בכל הצורות, הצבעים והמשקלים.

כמה טיפוסים: השיכור מן הבאורי (רחוב מטונף שקשה לתאר). אתה נוסע במכונית או הולך ברגל, ניגש אליך מי שהיה פעם אדם, אך השתייה האין־סופית הפכה אותו לאבק (אבק־אדם). מטונף, מחליא. לפעמים הוא מתחיל לנקות את השמשה כשאתה עומד ברמזור. לפעמים הוא רק יושב בקרן זווית. אך תמיד יגש אליך ויבקש בתוקף דיים (10 C) בשביל שתייה. שום דבר אחר לא קיים עבורו. אין בו כל סכנה – תיגע בו והוא מתמוטט. רובם לבנים במוצאם, אך הלכלוך הפך את צבעם לבלתי מוגדר. העור חיוור, הפנים לא מגולחות, העיניים איבדו את חיותן. זו ניו־יורק, מנהטן הבאורי.

המטיף מרחוב ה־53. עומד לו מטיף. לבוש כמו כל אחד ברחוב. בידו מיקרופון וסביבו המוני מאזינים. אחד עמד ברחוב, על מכונית וולס־דויס(!) ולידו הדגל האמריקני, ביד האחת מיקרופון ובשנייה תנ"ך; ועוד יש לו כוח לחצוב להבות. אנשים צוחקים, אחרים מנסים להתווכח, לשאול שאלות פרובוקטיביות. שום התייחסות מצדו. זו ניו־יורק. מנהטן. רחוב ה־53. פיפת' אבניו.

הביטניק מה־Sub-way. יורד במדרגות בעיר התת־קרקעית, גבוה וקרח, אבל עם צמה אחת מאחור (אולי זה מין זנב סוס) ובידיו מסגרת גדולה עם שלבים ושני גלגלים קטנים. על המסגרת חגורות עור רחבות כהות

ורצועות יד מעור. מקבץ לעצמו מהעוברים ושבים את
"דמי הטוקן" (Token) שבעזרתם נכנסים לתחתית. אחר-
כך נפגשתי בשכאלה ברחובות הגריניץ' וילאג'. שוק
ברחוב. המוכר והמוכרת (האומן והאומנית) ויושבים על
המדרכה, מתגשקים ומתחבקים. אנשים עוברים ירצו –
יקנו, לא ירצו – לא יקנו. "החיים יפים. ניקסון חרא!"
בניו־יורק כל העולם – מכל העולם, בכל השפות, בכל
הניבים. נדמה לי שמצאו עכשיו באחד מאיי הפיליפינים
בני שבט מתקופת האבן. אולי להם אין עוד נציג בניו-
יורק. לא בטוח ...